

Lesya Kononenko

Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine

Sergey Kononenko

Kirovohrad State Pedagogical University named after Vladimir Vynnychenko, Kirovohrad, Ukraine

The Postgraduate Education of Accountants in Ukraine: Problems and Perspectives

Modern society is characterized by the internationalization of capital markets, globalization of the economy and the creation of transnational companies. It caused the need for the development and implementation of international standards in accounting and financial reporting. The purpose of the study is to justify the permanent postgraduate education of accountants in terms of internationalization and globalization of the economy.

The current system of postgraduate education of accountants, which have been established in Ukraine in general terms do not meet accepted international standards. Thus, according to the international standards, it is necessary to provide the continuing of education of accountants with mandatory relevant examinations and certification at regular intervals. This is due to the fact that at the global level and at the level of individual countries (including Ukraine), the feature training of accountants and complexity is compounded by the fact that the current business environment is constantly changing. There are new areas of economic instruments, financial mechanisms, etc., that affecting on the business enterprise and, therefore, requiring for adequate reflection in the accounting system. There is also a problem that stems from the fact that economic science is characterized as a large uncertainty in the terminology and unjustified use of parallel terminology, and it required to harmonize the terminology at all stages.

The development and implementation of national programs of postgraduate education and training of accountants with international educational standards and accounting professional ethics agreement with terms at all stages of training is appropriate in the present conditions in Ukraine. The implementation of state certification of professional accountants in compliance with international standards will ensure a high level of certified specialists in accounting and will help to increase confidence in the accounting data and financial statements.

internationalization, committee of the international accounting standards, international financial reporting standards, professional accounting designation, certification of accountants

Одержано 15.11.14

УДК 657.37:657.446

Г.І. Кузьменко, канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Події після дати балансу, пов'язані з податковими відносинами підприємства: сутність, види та порядок розкриття

Розкрито склад інформації про податкові відносини підприємства, яка повинна бути віднесена до категорій подій після дати балансу, з урахуванням вимог податкового законодавства. Класифіковано події та обставини, пов'язані з податковими відносинами підприємства, які виникли після дати балансу, за такими групами: ті, що підтверджують обставини, які існували на дату балансу, та ті, що вказують на обставини, які виникли після звітної дати. Запропоновано механізм їх висвітлення в примітках до фінансової звітності.

фінансова звітність, події після дати балансу, податкове законодавство, податкові відносини

Г.И. Кузьменко, канд. экон. наук

Кировоградский национальный технический университет

События после даты баланса, связанные с налоговыми отношениями предприятия: сущность, виды и порядок раскрытия

Раскрыт состав информации о налоговых отношениях предприятия, которая должна быть отнесена к категории событий после даты баланса, с учетом требований налогового законодательства. Классифицированы события и обстоятельства, связанные с налоговыми отношениями предприятия, которые возникли после даты баланса, на такие группы: те, что подтверждают обстоятельства, которые существовали на дату баланса, и те, которые указывают на обстоятельства, возникшие после отчетной даты. Предложен механизм их раскрытия в примечаниях к финансовой отчетности.

финансовая отчетность, события после даты баланса, налоговое законодательство, налоговые отношения

Постановка проблеми. Фінансова звітність має містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, які можуть вплинути на рішення користувачів. Цю вимогу було сформульовано як принцип повного висвітлення в ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». На практиці після складання звітності іноді виникають обставини, які можуть суттєво вплинути на фінансовий стан підприємства, про що треба повідомити користувача фінансової звітності, оскільки це важливо для розуміння та оцінки перспектив бізнесу, а без подібних пояснень користувач фінансової звітності може бути введений в оману. Отже, обставини або події, що відбулися після звітної дати, обов'язково мають бути висвітлені у фінансовій звітності.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Теоретико-прикладні розробки з проблем формування та подання фінансової звітності викладені в працях багатьох відомих вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, зокрема: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валуєв, А.М. Герасимович, Й.Я. Даньків, В.І. Єфіменко, Г.Г. Кірейцев, Я.Д. Крупка, М.В. Кужельний, А.М. Кузьмінський, В.Г. Лінник, Є.В. Мних, Л.В. Нападівська, В.Ф. Палій, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець, В.О. Шевчук та інші. Серед останніх досліджень слід виділити монографію С.Ф. Голова «Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку» [1].

Окремий підрозділ, присвячений подіям після дати балансу, виділений в навчальному посібнику «Звітність підприємств» Г.М. Давидова та Н.С. Шалімової [2]. Але, на наш погляд, інформація про місце підприємства в складній системі податкових відносин не в повній мірі розкривається у фінансовій звітності та, на жаль, це питання залишається поза увагою науковців та практиків.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є визначення подій та ситуацій, пов'язаних з податковими відносинами підприємства, які можуть бути віднесені до категорії подій після дати балансу, та розкриття механізму їх висвітлення.

Виклад основного матеріалу. Проблема врахування подій після дати балансу присвячено один з розділів П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [13], в міжнародній практиці дані питання регулює МСБО 10 «Події після звітного періоду» [10]. Відповідно до П(С)БО 6 події після дати балансу - це подія, яка відбувається між датою балансу і датою затвердження керівництвом фінансової звітності, підготовленої для оприлюднення, яка вплинула або може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства (п. 3) [13].

При визначенні обсягу та складу інформації про податкові відносини підприємства, яка повинна бути віднесена до категорії подій після дати балансу, слід використати якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності, вимоги Податкового Кодексу України [12], а також інші нормативні документи державної податкової служби, які деталізують його вимоги [4-5; 14-17]. Орієнтовний

перелік узагальнених груп подій може бути таким:

1. Податкові консультації.
2. Перевірки контролюючих органів.
3. Податкові повідомлення – рішення.
4. Незакінчені процедури адміністративного оскарження та судових процесів з

приводу податкових питань.

5. Податкові вимоги.
6. Податкова застава.
7. Адміністративний арешт майна.
8. Розстрочення та відстрочення грошових зобов'язань або податкового боргу.
9. Безнадійний податковий борг.

Розглянемо такі групи подій, які відбуваються після дати балансу:

- ті, що підтверджують обставини, які існували на дату балансу;
- ті, що вказують на обставини, які виникли після звітної дати.

Таке групування є принципово важливим, оскільки передбачає різні дії бухгалтерів в кожній ситуації під час складання фінансової звітності.

В додатку до П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» [13] наведені приклади подій, які вказують на обставини, що виникли після дати балансу. На жаль, в них практично відсутні обставини, які пов'язані з податковими взаємовідносинами підприємств.

До таких подій, на наш погляд, можна віднести:

- прийняття рішення про проведення перевірок контролюючими органами;
- прийняття законодавчих актів з податкових питань, які впливають на діяльність підприємства;
- процедури адміністративного оскарження та судові процеси з податкових питань за обставинами, що склалися виключно після дати балансу;
- зміни в оподаткуванні, наприклад, зміни ставок податків або податкового законодавства, прийнятих або оголошених після дати балансу, які впливають на поточні та відстрочені податкові активи та зобов'язання;
- отримані висновки контролюючих органів про повернення сум коштів з відповідного бюджету;
- отримання податкових вимог;
- визнання податкового боргу, стосовно якого минув строк позовної давності після дати балансу, безнадійним.

Такі події не потребують коригування інформації фінансової звітності. Їх розкривають у примітках, щоб фінансова звітність не вводила в оману свого користувача. Зазначимо, що розкриття в примітках є обов'язковим не для всіх подій, а лише для тих, інформація про які вплине на здатність користувачів робити відповідні оцінки та приймати рішення (п.17 П(С)БО 6 [13]), тобто лише для тих подій, наслідки яких є суттєвими. Розкриття передбачає не просто надання інформації, а й оцінку впливу події на результат або обґрунтування неможливості зробити таку оцінку (п.23 П(С)БО 6 [13]). Отже, в примітках до фінансової звітності слід розкрити характер події, оцінку фінансового результату або твердження, що таку оцінку зробити неможливо.

Методи розкриття подій після дати балансу можуть бути наступними: пояснення, додаткова інформація або опис, перехресні посилання у разі прямого взаємозв'язку між певними статтями, таблиці для подання докладнішої інформації тощо. Інформацію готують так, наче подія сталася на дату балансу. Текстуальні пояснення супроводжують словами «якби», «у разі» тощо.

Приклад 1. Розкриття інформації про події після дати балансу, які відбулися після звітної дати і не потребують коригування показників фінансової звітності.

Витяг з приміток до фінансової звітності: «На підприємстві станом на 31.11.2013 р. рахується дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом в сумі 2,0 тис. грн., яка виникла внаслідок надміру сплаченої суми грошового зобов'язання з плати за землю. 15 грудня 2013 року підприємством була подана заява на повернення надміру сплачених грошових зобов'язань на поточний рахунок. 28 грудня 2013 року контролюючий орган підготував висновок про повернення відповідних сум коштів з відповідного бюджету та передав його для виконання відповідному органіві Державного казначейства України. На підставі отриманого висновку орган Державного казначейства 5 січня 2014 року повернув надміру сплачені грошові зобов'язання. Якби висновок контролюючого органу був підготовлений раніше, повернення коштів відбулося ще в 2013 році, що призвело б до зменшення залишку дебіторської заборгованості та збільшення залишку грошових коштів на 2,0 тис. грн.»

Події, які забезпечують додаткові докази умов та обставин, які існували на дату балансу, впливають на оцінки, використані під час складання звітів. Ігнорування таких обставин не забезпечує достовірності звітності. Такі події, як правило, містять інформацію, яку було б відображено в обліку, за умови, що про неї було б відомо до звітної дати. Їх називають коригуючими, оскільки зазначені події вимагають коригування фінансової звітності (п.16 П(С)БО 6 [13]).

Знову ж таки слід відмітити, що П(С)БО 6 [13] не містить чіткого переліку обставин, які були б пов'язані з податковими взаємовідносинами підприємств. Тому до них, на наш погляд, можна віднести:

- отримання від контролюючих органів податкових повідомлень – рішень за результатами перевірок, проведених в попередньому році;
- виявлення помилок або порушень податкового законодавства, що призвели до перекручення даних фінансової звітності;
- отримані податкові консультації, які впливають на визначення податкових зобов'язань в минулому році;
- скасування або відкликання рішень контролюючих органів попередніх років;
- визнання безнадійним податкового боргу, який виник внаслідок обставин непереборної сили.

Внесені після дати балансу зміни до фінансової звітності можуть позначитися на всіх її елементах. Загальне правило відображення змін свідчить, що коригувати активи та зобов'язання треба шляхом сторнування або здійснення додаткових записів в обліку. Залишок нерозподіленого прибутку не бере участі у відображенні коригувань.

Приклад 2. Коригування фінансової звітності в результаті виникнення подій після звітної дати, які забезпечують додаткові докази умов та обставин, що існували на дату балансу.

Витяг з приміток до фінансової звітності: «В грудні 2013 року на підприємстві була проведена документальна планова перевірка. В січні 2014 року було отримано податкове повідомлення – рішення, в якому нараховані грошові зобов'язання в сумі 100000 грн. З рішенням контролюючого органу підприємство повністю згодне. У цій ситуації ми збільшили витрати підприємства та поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом на 100,0 тис. грн., хоча на дату балансу вони ще не існували. Коригування були здійснені записом: Дт 94 «Інші витрати операційної діяльності» Кт 64 «Розрахунки з бюджетом». Сума в 100,0 тис.грн. була включена до складу інших витрат операційної діяльності в звіті про фінансові результати за 2013 рік».

Окремо зупинимося на визначенні характеристик тієї інформації, яку слід розкривати при виникненні подій після дати балансу. На наш погляд, в даному випадку

слід використовувати вимоги суттєвості інформації. Як зазначає Кучеренко Т.Є., саме суттєвість інформації, разом з таким показником як «співвідношення витрат і вигод», є основними критеріям функціонування принципу повного висвітлення [7].

Оскільки міжнародні стандарти фінансової звітності жорстко не визначають формати фінансових звітів, єдиним критерієм щодо подання суми окремою статтею або об'єднання її з іншими сумами є суттєвість.

В Концептуальній основі фінансової звітності [6], підготовленій Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, зазначено, що суттєвість - це характерний для кожного суб'єкта господарювання аспект доречності, що ґрунтується на характері або величині (чи обох) статей, яких стосується ця інформація у контексті фінансового звіту окремого суб'єкта господарювання. Тому підкреслено, що Рада не може вказати єдину якісну граничну величину для суттєвості або наперед встановити, що може бути суттєвим у конкретній ситуації.

Характеристика суттєвості згадується в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [11]: «суттєва інформація – інформація, відсутність якої може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності». Зазначено, що суттєвість інформації визначається відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності та керівництвом підприємства, але в інших положеннях (стандартах) згадка про неї відсутня. Міністерство фінансів України розробило методичні рекомендації щодо застосування суттєвості у бухгалтерському обліку (лист від 29.07.2003 р. N 04230-04108 [8]).

Суттєвість – характеристики облікової інформації, які визначають її здатність впливати на рішення користувачів фінансової звітності. Поріг суттєвості – абсолютна або відносна величина, яка є кількісною ознакою суттєвості облікової інформації. Ознаками суттєвості облікової інформації є її кількісні та якісні характеристики, важливі для користувачів такої інформації.

Об'єктами застосування суттєвості є: діяльність підприємства в цілому, окремі господарські операції та об'єкти обліку, статті фінансової звітності. Зазначено, що застосування суттєвості для наведення статей у фінансовій звітності здійснюється, якщо форми фінансової звітності не встановлені положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або іншими нормативно-правовими актами. Оскільки додаткові вимоги щодо відображення інформації в примітках не встановлені державними органами, то як раз в даному випадку слід використовувати вимоги суттєвості.

Згідно з МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [9] суб'єкт господарювання подає окремо кожний суттєвий клас подібних статей, статті відмінного характеру або функції, крім випадків, коли вони є несуттєвими. Зазначено, що фінансова звітність є результатом обробки великої кількості операцій або інших подій, які об'єднують у класи згідно з їх характером чи функцією. Заключним етапом у процесі об'єднання у групи та класифікації є подання стислих і класифікованих даних, які формують рядки у фінансовій звітності. Якщо окремий рядок не є суттєвим, його об'єднують у групи з іншими статтями безпосередньо у цих звітах або в примітках. Стаття, яка не є достатньо суттєвою, щоб було виправданим окреме її подання у фінансових звітах, може, однак, бути достатньо суттєвою для того, щоб подати її окремо в примітках.

У рекомендаціях, підготовлених Міністерством фінансів України [8], наведені загальні принципи розкриття статей у фінансовій звітності:

1. Кожну суттєву статтю слід наводити у фінансовій звітності окремо, а несуттєві статті об'єднувати зі статтями, подібними за характером або функціями.

2. Суттєвість статті визначається її величиною і характером, що розглядається разом. Окремі, однакові за характером об'єкти бухгалтерського обліку доцільно

об'єднувати в одну статтю, навіть якщо величина кожного виду об'єктів є суттєвою.

3. Статті, які мають суттєву величину і відрізняються за характером або функціями, слід подавати окремо. Зокрема, не можна об'єднувати такі статті фінансової звітності, як монетарні та немонетарні, поточні та непоточні, операційні та неопераційні, відсоткові та невідсоткові.

4. Стаття, яка не є суттєвою для окремого подання її у фінансовому звіті, може бути достатньо суттєвою для окремого розкриття її в примітках до фінансової звітності.

5. При визначенні суттєвості окремих статей за поріг суттєвості може прийматися частка відповідної статті у базовому показнику.

Нижче в таблиці 1 подано запропоновані в листі Міністерства фінансів пороги суттєвості для окремих господарських операцій та елементів бухгалтерського обліку, які є доречними при розкритті додаткової інформації щодо податкових взаємовідносин конкретного підприємства.

Таблиця 1 – Рекомендовані пороги суттєвості для окремих господарських операцій та елементів бухгалтерського обліку, які є доречними при розкритті додаткової інформації щодо податкових взаємовідносин конкретного підприємства

Об'єкт бухгалтерського обліку	Розмір порогу суттєвості	Об'єкт, в залежності з яким розраховується поріг суттєвості
Активи	5%	Підсумок всіх активів
Зобов'язання	5%	Підсумок всіх зобов'язань
Окремі види доходів та витрат	2%	Чистий прибуток (збиток) підприємства
Інші господарські операції та об'єкти обліку	1-10%	Об'єкт не встановлено Зазначено: «З урахуванням обсягів діяльності підприємства, характеру впливу об'єкта обліку на рішення користувачів та інших якісних чинників, які можуть вплинути на визначення порогу суттєвості»

Джерело: складено автором з використанням рекомендацій щодо застосування суттєвості у бухгалтерському обліку, розроблених Міністерством фінансів України [8]

Висновки та перспективи подальших досліджень. Узагальнюючи результати дослідження, слід підкреслити, що зміст фінансової звітності стосовно розкриття інформації про місце підприємства в складній системі податкових відносин не в повній мірі відповідає інформаційним потребам її користувачів, її якісним характеристикам та принципам підготовки.

На наш погляд, необхідність розкриття інформації про податкові відносини підприємства є наслідком такої якісної характеристики фінансової звітності як доречність та двох принципів її підготовки: принципу повного висвітлення та принципу безперервності діяльності. Слід враховувати, що значна частина подій, які відбуваються у фінансово-господарській діяльності підприємства і пов'язані з виконанням обов'язків платника податків, можуть бути класифіковані як події після дати балансу, що вимагає уважного ставлення до них при визначенні порядку їх відображення в обліку та звітності.

Механізм забезпечення дотримання такого принципу підготовки фінансової звітності як «принцип повного висвітлення» повинен будуватися на основі врахування необхідності виділення в складі категорії «події після дати балансу» подій та обставин, які пов'язані з податковими відносинами підприємства. Ці події слід класифікувати на дві групи: такі, що виникли після дати балансу, та ті, що забезпечують додаткові докази умов та обставин, які існували на дату балансу. Такі події згідно з вимогами національного законодавства та положень (стандартів) з бухгалтерського обліку повинні враховуватися при складанні фінансової звітності та висвітлюватися в примітках до фінансової звітності. Це дозволить покращити якісні характеристики облікової

інформації стосовно місця підприємства в системі податкових відносин та її розуміння користувачами. Подальших досліджень потребують питання формування внутрішніх розпорядчих документів, зокрема наказу про облікову політику, стосовно визначення рівня суттєвості та порядку відображення подій після дати балансу з урахуванням специфіки фінансово-господарської діяльності підприємства.

Список літератури

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: Монографія / Сергій Федорович Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 552 с.
2. Давидов Г.М. Звітність підприємств: навч. посіб. / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова. – К.: Знання, 2010. – 623 с. + компакт-диск. – (Вища освіта XXI століття)
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
4. Інструкція про порядок ведення органами державної податкової служби оперативного обліку платежів до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється органами державної податкової служби України, затвердженою наказом Державної податкової адміністрації України від 18 липня 2005 року № 276 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0843-05>.
5. Інструкція про порядок нарахування та погашення пені за платежами, що контролюються органами державної податкової служби, затверджена наказом Державної податкової адміністрації України від 17 грудня 2010 року №953 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1350-10>.
6. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/file/link/392433/file/c.pdf>
7. Кучеренко Т.Є. Особливості прояву принципу повного висвітлення у фінансовій звітності [Електронний ресурс] / Т.Є. Кучеренко. – Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=391>.
8. Лист Міністерства фінансів України від 29 липня 2003 року №04230-04108 «Щодо застосування критеріїв суттєвості у бухгалтерському обліку» // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. - №8. – С. 45-46.
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.minfin.gov.ua/file/link/394609/file/IAS01\(ed_2013\)ua.pdf](http://www.minfin.gov.ua/file/link/394609/file/IAS01(ed_2013)ua.pdf)
10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10 «Події після звітного періоду» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.minfin.gov.ua/file/link/394613/file/IAS10\(ed_2013\)ua.pdf](http://www.minfin.gov.ua/file/link/394613/file/IAS10(ed_2013)ua.pdf)
11. Національне положення (стандарт) фінансової звітності 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. № 73 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/show/2755-17/page2>
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28 травня 1999 року №137 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>.
14. Порядок направлення органами державної податкової служби податкових повідомлень-рішень платникам податків, затверджене наказом Державної податкової адміністрації України від 22 грудня 2010 року №985 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1440-10>.
15. Порядок проведення органами державної податкової служби прощення (списання) і розстрочення (відстрочення) податкового боргу платників податків на підставі укладення мирової угоди у справі про банкрутство, затверджений наказом Державної податкової адміністрації від 28 грудня 2001 року №524 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-00>.
16. Порядок розстрочення (відстрочення) грошових зобов'язань (податкового боргу) платників податків, затверджений наказом Державної податкової адміністрації від 24 грудня 2010 року №1036 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1431-10>.
17. Порядок списання безнадійного податкового боргу платників податків, затверджений наказом Державної податкової адміністрації України від 24 грудня 2010 року №1034 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1429-10>.

Galina Kuzmenko

Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine

Events after the Reporting Period Related to Tax Relations of the Enterprises: Nature, Types and Order of Disclosure

The purpose of this study is to determine the events and situations related to tax relations of the enterprises, which can be categorized as events after the reporting period, disclosure the mechanism of their elucidation in financial reports.

It has been proved that the need for disclosure of tax relations of enterprises is the result of such qualitative characteristics of financial reports as relevance and two principles of preparation: full disclosure principle and the principle of continuity. The structure of information about the tax relations of the enterprises, which should be attributed to the categories of events after the reporting period, taking into account the tax regulations have been disclosed. The events and circumstances related to tax relations of enterprises have been classified into two groups (those that arose after the reporting period, and those that provide further evidence of conditions and circumstances that existed at the reporting period). The mechanism of their disclosing in comments to financial statements has been proposed.

The recommendations and suggestions allow the improving of the qualitative characteristics of accounting information about enterprise's place in the system of tax relations and knowledge of users about it. The questions of the formation of internal administrative documents, in particular the accounting policy, in respect of determining the level of materiality and the order of disclosure the events after the reporting period taking into account the specifics of the financial and economic activity requires a further studies.

financial reports, events after the reporting period, tax laws, tax relations

Одержано 22.10.14

УДК 657.330

А.М. Лисенко, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Методика проведення аналізу дебіторської заборгованості суб'єктів господарювання

У статті представлено авторську модель методики проведення аналізу дебіторської заборгованості, яка налічує чотири етапи і забезпечує системність та комплексність аналітичного дослідження. Систематизовано основні показники, що характеризують стан дебіторської заборгованості, удосконалено алгоритм їх розрахунку. Запропоновано проводити аналіз ліквідності заборгованості шляхом порівняння дебіторської заборгованості та зобов'язань підприємства з урахуванням термінів їхнього погашення, що дасть можливість розробляти ефективні напрямки кредитної та інкасаційної політики підприємств.

дебіторська заборгованість, методика проведення аналізу, модель, класифікація заборгованості

А.Н. Лысенко, доц., канд. экон. наук

Кировоградский национальный технический университет

Методика проведения анализа дебиторской задолженности субъектов хозяйствования